

OBSAH

Úvod	9
Jana Dlouhá	
Proč píšeme?	9
O čem píšeme?	12
Část první – příroda jako horizont výchovného působení	12
Část druhá – jaká ekologie pro vzdělání?	15
Část třetí – oborové přístupy jako cesta rozumu	16
Část čtvrtá – jak na to v pedagogice	19
Část pátá – úvahy kritické a závěrečné	21
1. PŘÍRODA JAKO HORIZONT VÝCHOVNÉHO PŮSOBENÍ	25
Filosofie účasti. Holistický pohled na vzdělání	27
Jana Dlouhá	
Vzdělání a všeobecná náprava	28
Celek vědění	31
Synkritická metoda	33
Závěr	34
Co je to ekologická etika?	37
Erazim Kohák	
Skromnost jako vstup do autentického vztahu ke skutečnosti	43
Wendy Drozenová	
Estetický postoj k přírodě a krajině	48
Karel Stíbral	
Estetický postoj ke krajině a jeho historie	50
Souvisí krása krajiny s její biologickou hodnotou?	55
Shrnutí	58
Etika a past pravidel	60
Jan Sokol	
Společenský mrav	61
Morálka	61
Etika	62
Past pravidel	63
Shrnutí	64

2. JAKÁ EKOLOGIE PRO VZDĚLÁNÍ?	65
Environmentální právo	67
Václav Mezřický	
Pochybnosti o stavu přírody aneb proč ji vlastně chrání?	71
David Storch	
Biodiverzita a její ohrožení	71
K čemu je nám příroda?	74
Environmentální vzdělávání jako reflexe environmentální reality	76
Martin Braniš	
Úvod	76
Výchozí předpoklady a koncepty pro environmentální vzdělávání	79
Člověk a prostředí	79
Posun environmentálních paradigmat	81
Proměny environmentálních kurikul	86
Názory a postoje	88
Koncepce moderní ochrany přírody	88
Výzvy a úkoly ochrany přírody	92
Závěr	94
Ekologie – péče o harmonii na světě	96
Radim Palouš	
3. OBOROVÉ PŘÍSTUPY JAKO CESTA ROZUMU	101
Cesty rozvoje mezioborových vztahů ve vědě a jejich sociální zdroje	103
Karel Müller	
Sociální a historický kontext formování mezioborových vztahů ve vědě	103
Mění se vztahy mezi vědními obory – pohled sociálních studií vědy a techniky	104
Institucionální proměny vztahů mezi vědními obory	106
Ekonomie a životní prostředí	111
Hana Brůhová-Foltýnová a Jan Brůha	
Koncept užitku	112
Mezigenerační užitky	115
Základní koncepty ekonomie životního prostředí	117
Tmavě zelení. Hlubinná a sociální ekologie jako dva proudy ekologie radikální	122
Arnošt Novák	
Na rozhraní mezi vědou a ideologií?	123
Hlubinná ekologie	125
Sociální ekologie	127
Radikální ekologie v množném čísle	130
Ekopsychologie a environmentální chování	132
Jan Krajhanzl	

Úvodem, role a poslání psychologie	132
Cesty k poznání environmentálního chování	133
Vztah k přírodě a životnímu prostředí	134
Vliv vlastností a hodnot osobnosti na životní prostředí	137
Od změn prostředí ke změnám chování	139
Závěrem, o rozvoji ekopsychologie	141
Dynamická psychologie a environmentální výchova	143
Pavel Skála	
4. JAK NA TO V PEDAGOGICE	149
Transdisciplinarita jako metodologická otázka	151
David Krámský	
Vzdělání jako kompetence	151
Vědění a transcendence	153
Starost a péče o celek – globální výchova	156
Hana Horká	
Globální pohled na Zemi	156
Jedinec v globálním světě	157
Globalizace a výchova	158
Koncepce globální výchovy	159
Základní principy globální výchovy	160
Proměny cílově obsahové orientace výchovy	162
Globální výchova ve škole	163
Závěr	165
Prožitek jako bod obratu	167
Jan Činčera	
Úvod	167
Prožitek, zážitek, zkušenost	167
Práce s prožitkem v jednotlivých pedagogikách	169
Behaviorálně orientované modely	169
Konstruktivistické modely	172
Modely prožitkové pedagogiky	173
Kritické a sociálně konstruktivistické modely	175
Závěr	177
Příběh jako zdroj inspirace i povzbuzení.	178
Úvod do environmentální naratologie	
Kateřina Jančaříková	
Vztah „vyprávění – věda“ v kulturním a historickém kontextu	179
Stručná historie vyprávění	180
Obecné přínosy a cíle narativního vyučování	182
Kontext narativní environmentální výchovy	183
Východiska, cíle a potenciál narativní environmentální výchovy	184

5. ÚVAHY KRITICKÉ A ZÁVĚREČNÉ	187
Nosnost vyprávění	189
Jakub Češka	
Prostory pro společné dílo	194
Zuzana Svobodová	
Příslušenství a prostředky	194
Zapletení do rukojemství	196
Bezprostřední komunikace	197
Ekologie a ekofilie?	200
Aleš Prázný	
Závěrečné shrnutí	205
Jana Dlouhá	
Souhrnný seznam literatury	211
Abstract – Knowledge and participation	225